

DİNDE PSİKOLOJİNİN YERİ (1)

Sayın Ateş, İslâm dininin insan psikolojisine bakış açısı nedir? İnsan zihinsel ve ruhsal özellikleriyle diğer canlılardan ayrılıyorsa, bedeninin ve ruhunun hastalanmaması için ne yapmalıdır? Şimdiden teşekkür ediyorum. Saygılarımla...

Cevap: İslâm'a göre insan, yeryüzünün en şerefli, Allah'a göre en değerli varlığıdır. Allah insanı en güzel biçimde yaratmış: *"Andolsun, biz insanı en güzel biçimde yarattık" (Tin: 4), "Andolsun biz, Âdem oğullarına çok ikrâm ettik: onları karada ve denizde (hayvanlar ve taşıtlar üzerinde) taşıdık. Onları güzel rızklarla besledik ve on-ları yarattıklarımızın bir çoğundan üstün kıldık."* (İsra: 70)

Bu âyetlerde insanın hem bedensel, hem de ruhsal yönden en güzel biçimde yaratıldığı ve Allah'ın insana çok değer verdiği, çok ikramda bulunduğu vurgulanmaktadır.

İnsanı huzurlu ve mutlu yapan güven duygusu ve sevgidir. Dünya varlıklarından neye güvenilse bu, insana tam güven garantisi vermez, şu dünyada bir güven sağlasa da geçici güvendir. Yaşam, şu hayattan ibaret değildir. Asıl yaşam sonsuz âhiret yaşamıdır. Öyle ise hem bu yaşamda, hem de sonsuz yaşamda insana tam güven sağlayacak varlık ancak kendisini Yaratandır. İnsan O'na inanıp dayanmakla tam güven duygusuna ulaşır.

İnsanın sevmeğe ve sevilmeğe ihtiyacı vardır. Sevgisiz insan mutlu olamaz. İnsanı insanlık düzeyine çıkaran sevgidir. Evren de Allah'ın, sevgisi sonucu var olmuştur. Şair, evrenin temelindeki bu ebedî sevgiye işaret etmek üzere:

“Âdem'i Âdem eden üç harf ile beş noktadır

Âlemi âlem eden üç harf ile beş noktadır.

İbn Edhem Pâdişehken tâc-ü tahtın ter edüp

Edhem'i Edhem eden üç harf ile beş noktadır.

Ey Tûrâbî yek nefeste on sekiz bin âlemî?

Âlem'i âlem eden üç harf ile beş noktadır" demiştir.

Burada Âdem'i hilâfet makamına çıkaranın, İbrâhim Ed-hem'i tacını, tahtını bırakmaya yönlendirenin, on sekiz bin âlemi bir anda topraktan var etmeye sebebolanın üç harf ile beş nokta, yani aşk olduğu anlatılmaktadır. Üç harf: Arapça'da aşk kelimesini oluşturan ayn, şîn ve kaf harfleri, beş nokta ise şîn harfinin üzerindeki üç nokta ile kaf harfinin üzerindeki iki noktadır.

Bir başkası da "Mahabbetten Muhammed oldu hasıl, mahabbetsiz Muhammed'den ne hasıl!" demiştir. Yani Hz. Muhammed'i, o yüce mevkîe çıkaran sevgidir. Kişide sevgi olmayınca adı Muhammed olmuş, ne çıkar, demek istemiştir.

Evet sevgi insanı mutlu yapar. Gönül güzeli sever. Ama dünyadaki tüm güzellikler geçicidir ve bu cûzi güzelliklerin hepsi bir güzelden kaynakların, Daha doğrusu tüm güzellikler, O Ebedî güzelliğin görüntüleridir. Öyle ise en güzel sevgi, hiç solmayacak Güzele olan sevgidir. Yani sevgilerin en güzeli, tüm güzelliklerin kaynağı olan Allah'ı sevmektir.

(devamı yarın..)